

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 399. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm11807/facsimile.pdf (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

en fransk Armé paa Halsen under hans Svoger Leclerc 1801, som nødte Toussaint til at underkaste sig og lod ham til sidst føre fangen til Frankrig, hvor han døde af Gift 1803. Endnu samme Aar maatte Franskmandene rumme Haiti; Dessalines og Christoph efterabede og parodierede Napoleon, saa Haiti fik sig en Kejsers Jakob, en Kong Heinrich, en Hertug af Marmelade o. s. v. Siden 1820 har der under Præsidenten Bayre, en Mulat, dannet sig en Tingenes Orden, som lover mere Varighed.

Denne sorte Stat er nu ogsaa erkjendt af Frankrig og af alle Magter, undtagen Spanien, og skjønt det er paa Vilkaar: at Haitierne ikke maa fare paa Steder, hvor man endnu har Negerslaver, følger det dog af sig selv, at hvis Haitierne ej indbyrdes ødelægge sig selv, vil deres Exempel snart enten lære Evropæerne heller at udføre end indføre Negere, eller ogsaa blive alle de hvides Undergang i Vestindien. Paa alle de engelske Øer er de, som sagt, kjøbt fri paa Fattigfolks Bekostning, og er, som det synes, baade de hvide og dem selv til Byrde; saa hvis man ikke gjør en ny Udskrivning for at kjøbe dem Ejendom, formoder jeg, de tage dem selv den Frihed at indsætte sig til de hvides Arvinger, som de i Antal er vidt overlegne.

Men, for nu at komme til de hvide Slaver, som maatte kjøbe sig selv fri, og har endda ingenlunde, som de sorte paa Haiti, faaet Lov til selv at raade for deres indvortes Forfatning, — maa vi kaste et Blik paa den ottomaniske Port eller det store Tyrke-Rige, som Magterne af kristen Kjarlighed forgjæves vil stræbe at holde paa, da det aabenbar hensuldrer af sig selv.

Dette Riges evropæiske Historie begynder egentlig med Serviens Undertvingelse i Slutningen af det 14de og ophører omtrent med Serviens Løsrivelse i Begyndelsen af det 19de Aarhundrede; saa man ogsaa derfor maa kalde de fire mellemliggende Aarhundreder Tyrketiden, et Navn, den kun i alt for mange Henseender vil findes at svare til.

Da Serwierne i deres unge Dage intet folkeligt Stør-
værk har øvet, og jeg har den Tro, at der aldrig kommer
mere ud af et Folk, end der er i det, kan jeg ikke videre
opholde mig enten ved den djærve Czerny Georg, som
fra 1801 til 1811 gjorde Arbejdet, eller ved den snilde
Fyrst Miloseh, som høster Frugten; men vil kun i forbi-
gaaende bemærke, at ligesom Tyrken med Servien mistede
sin europæiske Landmagt, saaledes mistede han med Græ-
kenland sin europæiske Sømagt, saa det blev alle vittet-
ligt, hvad man vel i Grunden altid vidste, men dog med
Fid havde stræbt at skjule for sig selv: at han levede
kun iblandt os, som en Trolld, af at drikke kristent Blod.

Hvad nu Grækenland angaar, da maa vi lægge
Mærke til, at det ingenlunde faldt i Tyrkens Hænder med
Konstantinopel, som Grimen følger Hæsten; thi fra den
Tid af, da Franskmænd og Venetianere i Begyndelsen af
det 13de Aarhundrede erobrede de bysantinske Lande i
Evropa, havde Grækenland været delt mellem Smaafyrster,
saa uafhængige, som deres Personlighed kunde gjøre dem.
Man véd, hvor tappert Georg Kastriota, derfor kaldt
Skanderbeg eller den lille Alexander, forsvarede sig i
det gamle Epiros, nu Albanien; og dette Landskab kom
egentlig først ret under tyrkisk Herskab efter Venedigs
Tilintetgjørelse ved Napoleón; thi denne Republik, i sin
Tid Dronning paa Havet, forsvarede sig lige til Enden paa
de ioniske Øer, og ved dens Understøttelse fandt de epi-
rotiske Stæder, især Parga, sig i Stand til at trodse Porten.

Selv Morea, det gamle Peloponnes, hvis Fyrste
underkastede sig Mahomed den anden, var dog i hele det
17de Aarhundrede venetiansk Ejendom, og Mainotterne
i de gamle Taygetos-Bjærge, nu Femfinger-Bjærgene (Pente-
daktylon), som i det hele de græske Bjærgboer lige op
til Olymp og Parga, hævdede i det hele deres Selvstændig-
hed, skjønt paa deres Rygtes Bekostning. Thi det er gam-
mel Skik, at de store Revere kalde de smaa Stimmænd og

